

Organisationsförändring för individ- och familjeomsorgen

Uppdraget

Enhetschefen för individ- och familjeomsorgen fick den 7 januari 2020 i uppdrag av socialchefen att genomlys organisationen och verksamheten inom individ- och familjeomsorgen.

Syfte och mål

- följa upp den organisation som beslutades 2016
- säkerställa ekonomiska förutsättningar inför 2021
- ge förslag på förändring i organisationen för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och hållbarhet genom att fastställa vilka kvalifikationskrav som gäller för att arbeta som socialsekreterare inom individ- och familjeomsorgen i Ljusnarsbergs kommun

Ramar

Följande går inte att påverka:

- Finansiering av 1,0 åa inom barn- och familjegruppen kommer försvinna inför 2021.
- Invånarna ska möta socialsekreterare som är utbildade för arbetsuppgiften och kommunen ska säkerställa god kvalitet och rättssäkerhet inom socialtjänsten.

Tidplan

Beslut om förändring skall tas senast maj 2020. Ny organisation föreslås träda ikraft senast 1 januari 2021. Vissa delar kan behöva träda ikraft tidigare.

Den 30 mars 2020 skickas organisationsutredningen ut till alla medarbetare med mallen för risk- och konsekvensanalys.

Den 2 april 2020 på APT kommer risk- och konsekvensanalys göras med delaktighet av samtliga medarbetare.

I organisationsförslaget tas inte boendestödjarna med då de inte är berörda direkt av organisationsförändringen.

Den 5 februari 2020 fick samtlig personal inom IFO information via mail om uppdraget.

Den 12 mars 2020 i samband med APT gick arbetsgivaren igenom tidplanen och informerade om uppdraget.

Vision

Vi vill att individ- och familjeomsorgen erbjuder invånarna som har kontakt med oss ett gott bemötande med rättssäker handläggning och där invånaren är garanterad att möta en socialsekreterare som är utbildad för sin uppgift. Vi vill ha en flexibel organisation där vi snabbt kan ställa om utifrån omvärldens krav och när olika målgrupper kommer till, minskar eller ökar.

Utifrån kommunens värdegrund ska vi organisera individ och familjeomsorgen till att bli hållbar och flexibel och där vi har en övertygelse om att alla människor kan och vill utvecklas, ta ansvar, göra ett gott arbete, lära sig och vara delaktiga. Vi skall möta människan respektfullt och jämlikt. I mötet med människor visar vi empati och engagemang.

Måluppföljning

Mål för invånarna:

- 1. Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%) skall öka från nuvarande 69%**

Andel (%) vuxna personer som inte återkommit till försörjningsstöd inom ett år efter avslutat försörjningsstöd. Återaktualisering avser endast formell ansökan. Avser försörjningsstöd som avslutades första halvåret år T-1. Källa: Egen undersökning i kommunen. (Kolada)

- 2. Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde 133 dagar skall minska till under 120 dagar**

Genomsnittligt antal dagar från att utredningen påbörjats av socialtjänsten till dess att utredningen avslutats. Avser barn- och ungdom 0-20 år. Ensamkommande flyktingbarn ingår inte. Mätperiod är första halvåret. Källa: Egen undersökning i kommunen (Kolada)

- 3. Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, medelvärde skall vara oförändrat**

Genomsnittligt antal dagar från att utredningen påbörjats av socialtjänsten till dess att utredningen avslutats. Avser vuxna med missbruksproblem 21+ år. Mätperiod är första halvåret. Källa: Egen undersökning i kommunen. (Kolada)

Mål för medarbetarna:

- 1. Nära ledarskap.** Tillgång till ett nära ledarskap där stöd och handledning ges kontinuerligt i det dagliga arbetet. Uppföljning av målet sker genom medarbetarenkät.
- 2. Medarbetarna ska ha rätt utbildning för det arbete som ska utföras.** Fastställande av kvalifikationskrav skall beslutas senast maj 2020.
- 3. Aktivt medarbetarskap.** Särskilt arbete kring aktivt medarbetarskap kommer ske i hela kommunen. Uppföljning av målet sker genom medarbetarenkät.
- 4. Organisatoriska och psykosociala arbetsmiljön.** Arbete med att få en bättre organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö. Uppföljning genom enkät och skyddsronder.

Resultat/slutsatser

- Kvalifikationskravet för att arbeta som socialsekreterare i Ljusnarsbergs kommun behöver vara socionomexamen.
- För att tillse en jämnare arbetsfördelning och hålla budgetramar inför 2021 bör 1,0 tjänst omfördelas från vuxen/missbruk till barn- och familjegruppen.
- För att medarbetarna skall få tillgång till ett nära ledarskap med rätt kompetens föreslås samordnartjänsten avvecklas och istället ersättas av närmare stöd i form av 1:e socialsekreterare
- Tre nya funktionsgrupper föreslås inrättas, ekonomiskt bistånd och vuxengrupp, barn- och familjegrupp och öppenvårdsgrupp.
- Till stöd för dessa grupper föreslås 1,0 samordnartjänst istället bli 2,0 tjänst med titeln 1:e socialsekreterare. Uppdraget innebär att arbeta som socialsekreterare men också ha en arbetsledande del i sin tjänst och ansvara för bland annat ärendegenomgångar och uppföljning av ärenden.
- Att fortsätta köpa familjerätt externt alternativt att köpa av annan kommun.
- Att LSS barn köps av annan kommun alternativt samverkan i KNÖL kommunerna.

Bakgrund och historik

År 2016 beslutade kommunfullmäktige i samband med antagande av budget samma år att uppdra till kommunchefen att genomlysna individ- och familjeomsorgens organisation och verksamhet med syfte att säkerställa långsiktig kostnadseffektivitet och kvalitet inbegripet kompetensbehov och att statliga bidrag rekvireras. Vid denna tid hade verksamheten saknat ordinarie chef sedan 2014 och externa konsulter samt andra interna lösningar löste behovet under den tiden. En hel del brister uppdagades i samband med detta såsom bristande underhåll av verksamhetssystemet och bristande dokumentation.

Vid genomlysningen år 2016 fanns en årlig budget för 7, 0 socialsekreterare, 1,0 enhetschef, 1,0 administratör samt 3,0 socialsekreterare för ensamkommande. De tre

socialsekreterarna för ensamkommande tillhörde organisatoriskt socialchefen vid denna tidpunkt.

Ett utvecklingsarbete påbörjades och förändringsförslag togs fram i syfte att säkerställa det kommunfullmäktige efterfrågat i genomlysningen.

De förslag som framkom under 2016 kommer i följande tjänsteskrivelse redogöras för och jämföras med hur det ser ut idag och hur det skulle behöva se ut framåt.

Jämförelse 2016 – 2020 och behov framtiden 2021

	År 2016	År 2020	År 2021
Budget för socialsekreterare (antal åa)	7,0	8,0 (9) Inom parentes anges att 1,0 åa utöver de 8,0 som finns i budget finansieras med statsbidrag för stärkt bemanning inom sociala barn- och ungdomsvården	8,0 1,0 åa som socialsekreterare inriktning barn som under år 2020 finansierats med statsbidrag kommer kvarstå men finansieras genom att 1,0 åa inriktning vuxna föreslås tas bort och istället bli en tjänst inom barn och familjegruppen som 1:e socialsekreterare
Samordning/arbetsledning	1,0 enhetschef Fanns ingen ärendearbetsledare	1,0 samordnare Samordnaren arbetsleder alla inom hela IFO	1,0 samordnare avvecklas Arbetsuppgifterna som 1,0 samordnare haft under 2020 kommer fördelas på 2,0 åa

	År 2016	År 2020	År 2021
Antal årsarbetare inom missbruk/beroende/vuxengruppen (oavsett budget)	2,0	2,0 (inom ramen för dessa 2,0 motsvarar ca 0,7 tjänst öppenvård)	1,0 drogterapeut Nuvarande grupp kallad vuxengrupp avvecklas helt. Myndighetsutövning vuxna SoL och LVM läggs på en ny grupp kallad ek.bistånd- och vuxengruppen. Drogrterapeuten kommer ingå in en gemensam grupp kallad öppenvårdsgruppen tillsammans med familjeterapeut
Antal årsarbetare barn och familjegruppen (oavsett budget)	6,0 inklusive EKB	4,0 inklusive EKB, LSS barn, familjehem, barnföljare	4,0 Av dessa 4,0 ingår arbete som 1:e socialsekreterare till viss del i en av tjänsterna.
Antal årsarbetare ekonomiskt bistånd (oavsett budget)	2,0	3,0 1,0 tjänst har haft särskild inriktning mot AME	4,0 Samordnar-tjänsten föreslås avvecklas och placeras i en ny grupp kallad ek.bistånd och vuxengruppen. Den nya gruppen skall hantera ärenden gällande ekonomiskt bistånd, SoL Vuxna, LVM, dödsboanmälningar

			, begravnings- ansökningar, faderskap m.m Tjänsten blir istället en 1.e socialsekreterar- tjänst
--	--	--	--

Förslaget från 2016 och nuläget

I genomlysningen från 2016 föreslogs att inrätta en assistenttjänst. Denna assistenttjänst togs bort när assistenten valde att avsluta sin anställning under 2018.

I dagsläget sköts en stor del av de administrativa arbetsuppgifterna av enhetschef och samordnaren med stöd av socialsekreterarna. Det som inte administreras inom IFO är bland annat vårdfakturor via Wisma, registrering av inkomna el och hyresskulder, månadsstatistik till socialstyrelsen, receptionstjänst.

Vidare föreslogs att utöver 2,0 tjänst inom missbruk/beroende även anställa 1,0 behandlare till öppenvården inriktning, missbruk/beroende.

I dagsläget har antalet ärenden minskat med hälften och under 2019 utfördes 44 utredningar. Socialsekreteraren som arbetade under perioden 2016-2017 uppgav redan då att det var för lite att göra på tjänsten som heltid socialsekreterare inom missbruk/beroende och den socialsekreterare som efterträdde denne har även den framfört att det är för lite arbete på tjänsten. Statistiken visar detsamma. Underlag visar att dessa ärenden kan hanteras inom de tjänster som i dagsläget handlägger ekonomiskt bistånd. Flera mindre kommuner har samma organisation. I bland annat Laxå kommun arbetar socialsekreterarna med både ekonomiskt bistånd och utredningar enligt LVM och SoL vuxna.

Under perioden 2018-2019 har en förskjutning gjorts där man har omfördelat ärenden till de som tidigare handlagt ensamkommande till att också hantera ekonomiskt bistånd. I dagsläget är de därför 3,0 som handlägger ekonomiskt bistånd. Ärendemängden i dagsläget gör gällande att 2,0 inom försörjningsstöd är för lite och att 3,0 tjänst möjliggör att det finns utrymme att arbeta aktivt med sina klienter samt även handlägga ärenden inom missbruk/beroende, bostadssociala kontrakt, övrigt bistånd vuxna.

I genomlysningen 2016 uppges vidare att förslaget är att enheten skulle förstärkas med 2,0 familjeterapeuter och även 1,0 samordnartjänst som skulle inriktas mot barn och familj. Det togs även upp att det skulle komma att behövas utökas med minst 1,0 socialsekreterare för att få god kvalitet inom barnvården.

I dag finns det 1,0 familjeterapeut som inte arbetar exakt som det beskrevs från början. Anledning är bland annat att det är svårt att utföra vissa arbetsuppgifter på 1,0 tjänst. Familjeterapeuten har upparbetat god samverkan kontakter med både förskola, skola och

MVC och BVC och sedan hösten 2019 är terapeuten också fysiskt placerad på vårdcentralen tillsammans med BVC sköterskorna.

Den samordnare som anställdes har inte enbart inriktats mot barn utan har också ansvar för vuxen och ekonomiskt bistånd förutom handläggning kring familjerättsliga ärenden genom att rekrytera kontaktfamiljer, kontaktpersoner, umgängespersioner, följa upp ärenden, vara med och föredra ärenden på BOS, introducera nyanställda, utbilda i BBIC, ansvara för verksamhetssystemet.

Jämförande statistik mellan 2018 och 2019

Ekonomiskt bistånd

Nyckeltal	2018	2019
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	253	276
Antal barnfamiljer med ekonomiskt bistånd	77	88
Antal som anvisats till projekt Allin	20	31

Nyckeltal	2018	2019
Antal dödsboanmälningar	24	28

Vuxna SoL, LVM

Nyckeltal	2018	2019
Antal inkomna anmälningar	75	64
Antal utredningar	85	44
Antal individer av dessa utredningar	54	37
Antal LVM utredningar	26	10
Bostadssociala kontrakt	8	19

(andrahandskontrakt, bostadssocialt kontrakt, journlägenhet)		
Boendestöd IFO	9	11

Barn och unga

Nyckeltal	2018	2019
Antal anmälningar barn	249	293
Antal inledda utredningar barn	93	112
Antal anmälningar som handlar om våld, övergrepp, hedersrelaterat våld	50	47
Antal placerade barn (inkl. EKB, familjehem och HVB)	23	15
Antal barn som har kontaktperson eller kontaktfamilj	14	17

Öppenvård

Barn och unga med familjer

Nyckeltal	2018	2019
Antal biståndsbeslutade insatser hos familjehandlare	19	19

Vuxna

Nyckeltal	2018	2019
Antal personer som gått på drogtester	4	12
Antal personer som använt Previct (digitalt stöd)	0	3
Antal personer som erhållit öppenvårdsbehandling för beroende eller spel		12
Råd och stöd	21	6

Analys och bedömning

De förslag som kom fram under 2016 har inte införlivats i sin helhet. Anledning till detta är flera. Bland annat har rekryteringsmöjligheten inte varit så god som målsättningen var. Dessutom har antalet ärenden inom vissa områden inte varit så många till antalet att det bedömts som prioriterat. Som exempel kan nämnas att 2,0 socialsekreterare inom missbruk och utöver det 1,0 öppenvård har inte bedömts som nödvändigt. Bedömning görs att samtliga vuxenärenden som handlar om missbruk, beroende, spel och skydd kan flyttas i sin helhet och utredas och handläggas inom ramen för de årsarbetare som i dagsläget arbetar med ekonomiskt bistånd.

Under hösten 2018 gjordes ett tillsynsbesök av inspektionen för vård och omsorg, IVO. Tillsynen fokuserade till största delen på våldsutsatta barn och vuxna. Åtgärder vidtogs och IVO förklarade sig nöjda med åtgärderna. Vid ett återbesök hösten 2019 visade det sig att de åtgärder som vidtagits inte gett den effekt som förväntats. Det framkom också på återföringsmötet med samtliga socialsekreterare och inspektörerna att det fanns ett akut behov av att rekrytera kvalificerad personal med lång erfarenhet samt att det krävs täta uppföljningar och kontroll av chef och arbetsledare för att säkerställa kraven inom individ- och familjeomsorgen. IVO meddelade muntligt att de avsåg att eventuellt förelägga kommunen med vite. I skrivande stund har ännu ej något beslut från IVO inkommit.

Den öppenvård som bildades efter 2016 bedöms ha bidragit till att undvika placeringar och ge god och nära vård på hemmaplan. I dagsläget arbetar 1,0 drogterapeut tillsammans med socialsekreteraren för vuxna med missbruk och beroende och 1,0 familjeterapeut arbetar med barn och deras föräldrar med bland annat stödgrupper och enskilda samtal i tätt samarbete med BVC-sköterskor och skola/förskola. Förslaget innebär att 2,0 öppenvårdsbehandlare ska arbeta tätare ihop och tillsammans bilda ett öppenvårdsteam där de kan ha stödgrupper, samtal med målgrupper inom både vuxen och barn och deras familjer.

Under 2016 fanns en integrationssamordnare och det var fortfarande många ensamkommande barn och flyktingar i kommunen. Vid tidpunkten 2016 fanns det 2,0 socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd då en hel del ärenden kunde avhjälpas med stöd av integrationssamordnaren. Under 2018 flyttades 1,0 tjänst från att ha arbetat med ensamkommande till att börja arbeta mer med ekonomiskt bistånd. Under 2018 och 2019 är det 3,0 årsarbetare inom ekonomiskt bistånd. Ärendena har ökat något inom ekonomiskt bistånd och med anledning av pandemin som råder och de varsel som läggs i hela Sverige bedöms antalet hushåll inom ekonomiskt bistånd öka framöver. Antalet årsarbetare inom ekonomiskt bistånd anses vara försvarbart med anledning av antalen ärenden men det bedöms även finnas utrymme i tjänsterna att hantera utredningar och ärenden gällande övrigt bistånd SoL och LVM vuxna.

Under 2016 saknades en samordnare eller 1:e socialsekreterare inom individ- och familjeomsorgen. Förslag lades att ha 1,0 samordnare med inriktning barn och familj. Under 2018 och 2019 har samordnaren haft övergripande ärendearbetsledningsansvar för hela IFO. Behovet bedöms fortfarande finnas men det är svårt för en person att ensamt arbetsleda så vitt skilda ärendetyper som IFO ansvarar för. Ett framtida förslag är att kombinera arbetet med att vara socialsekreterare och samordnare och även titulera om samordnare till 1:e socialsekreterare istället. Titeln samordnare finns inom flera verksamhetsområdena i kommunen och kan bli förvirrande. För att förtydliga uppdraget föreslås istället titeln 1:e socialsekreterare där arbetsuppgifterna är att utreda och handlägga ärenden som en socialsekreterare men också ha ett arbetsledande uppdrag inom ramen för sin tjänst. Det bedöms finnas behov av en 1:e socialsekreterare i de båda myndighetsgrupperna som kommer kallas ekonomiskt bistånd- och vuxengruppen samt barn- och familjegruppen.

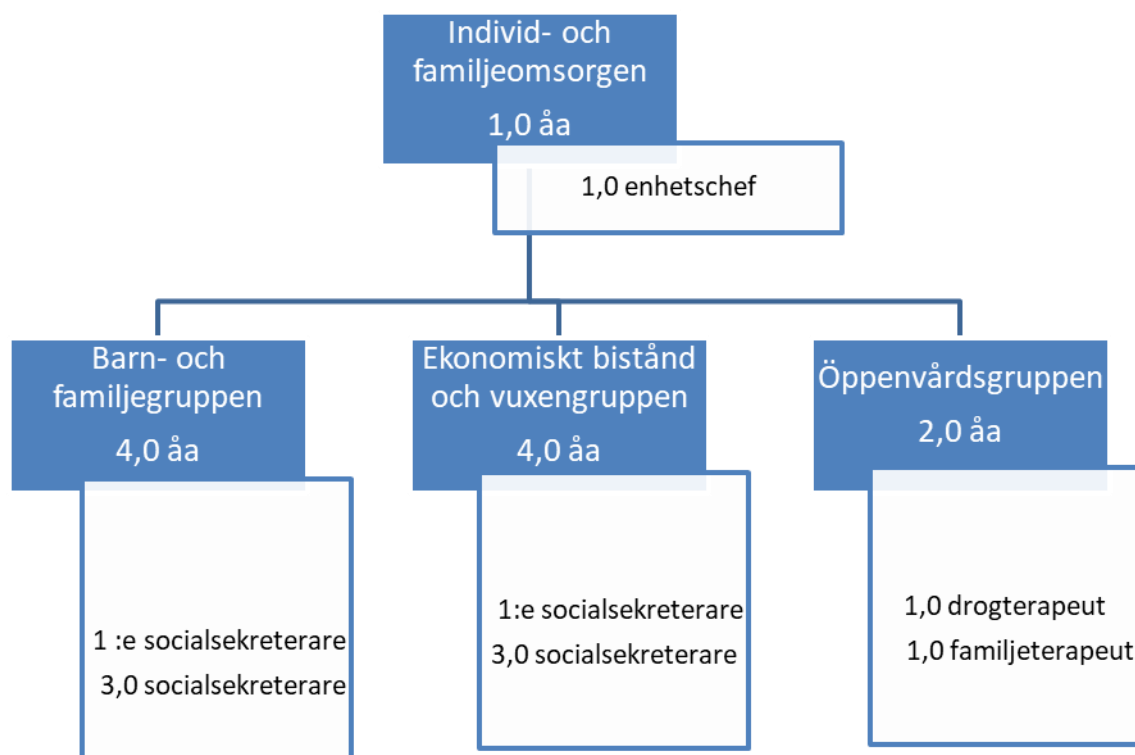
För att bygga en hållbar organisation och undvika sårbarhet och möjliggöra flexibilitet i organisationen bedöms det vara viktigt att samtliga socialsekreterare inom individ- och familjeomsorgen i Ljusnarsbergs kommun har socionomexamen. Socialsekreteraren kan förväntas arbeta med allt inom IFO och vara beredd att byta grupp vid behov utifrån hur målgruppen förändras och antalet ärenden utvecklas över tid. Detta innebär också att samtliga skall ingå i den gemensamma mottagningen av ärenden som inkommer till myndigheten oavsett vad ärendet gäller.

Kvalifikationskrav i den nya organisationen

Socialsekreterare är ingen skyddad yrkestitel och myndighetsutövning kan innebära ingripande beslut mot den enskildes vilja. Av rättssäkerhetsskäl är det därför nödvändigt att den enskilde är garanterad att möta en socialsekreterare som är utbildad för sin uppgift. Socionomexamen är den yrkesexamen som ger djupare kunskap om socialrätt, sociala problem, dess uppkomst och lösningar. Ämnen som ingår i utbildningen studeras med utgångspunkt från samspelet mellan individ och samhälle.

Behovet av rätt kompetens enligt de krav som anges i socialtjänstlagen bedöms behövas inom samtliga områden inom IFO inte enbart inom barn- och ungdomsvården. En liten kommun har svårt att fylla eventuella kunskapsluckor och kravet på att ha både rätt utbildning och mångårig erfarenhet från yrket bedöms än viktigare av den anledningen.

Schematisk struktur över den föreslagna organisationen exklusive 2,0 åa boendestöd

Enhetschef IFO 1,0

Kvalifikationskrav: Socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan.

Erfarenhet från liknande chefsuppdrag är ett krav.

Arbetsuppgifter: Personal, arbetsmiljö, budget och verksamhetsansvar. Ersätter socialchefen vid dennes frånvaro.

Barn- och familjegruppen 4,0 åa

1:e socialsekreterare

Kvalifikationskrav: Socionomexamen

Erfarenhet från arbetsledande befattning och erfarenhet av handläggning inom barn och familjeområdet.

Arbetsuppgifter: Leda och fördela det dagliga arbetet inom gruppen. Metodhandledning för barn och familjegruppen. Ansvarig för ärendefördelning och ärendegenomgångar.

Utredning och handläggning av barnavårdsärenden, rekrytering av familjehem, kontaktpersoner och kontaktfamiljer och arbeta som familjehemssekreterare. Vara ansvarig för ärenden inom familjerättsliga området som köps externt. Fortsättning se bilaga 1.

Socialsekreterare barn och familjegruppen

Kvalifikationskrav: Socionomexamen

Arbetsuppgifter: Ingå i myndighetens mottagning. Ta emot, bedöma och utreda barnavårdsärenden som inkommer till myndigheten. Följa upp insatser och vara barnsocialsekreterare för familjehemsplacerade barn. Senior socialsekreterare och socialsekreterare med längre erfarenhet inom socialtjänsten förväntas ta emot och introducera nyanställda och även kunna ta emot socionomstudenter.

Ekonomiskt bistånd och vuxengruppen 4,0 åa

1:e socialsekreterare

Kvalifikationskrav: Socionomexamen

Erfarenhet från arbetsledande befattning och erfarenhet av handläggning inom ekonomiskt bistånd och övrigt bistånd vuxna.

Arbetsuppgifter: Leda och fördela det dagliga arbetet inom gruppen. Metodhandledning för ekonomiskt bistånd och vuxengruppen. Ansvarig för ärendefördelning och ärendegenomgångar. Utredning och handläggning av svårare ärenden som inkommer till myndigheten gällande vuxna, faderskapshandläggning, ansvara för dödsboanmälningar och begravningsansökningar, faderskapsutredningar. Fortsättning se bilaga 1.

Socialsekreterare ekonomiskt bistånd och vuxengruppen

Kvalifikationskrav: Socionomexamen

Arbetsuppgifter: Ingå i myndighetens mottagning. Ta emot, bedöma och utreda ansökningar om ekonomiskt bistånd och ansökningar eller anmälningar enligt SOL vuxna och LVM som inkommer till myndigheten. Följa upp beslutade insatser. Senior

socialsekreterare och socialsekreterare med längre erfarenhet inom socialtjänsten förväntas ta emot och introducera nyanställda och även kunna ta emot socionomstudenter.

Öppenvårdsgruppen 2,0 åa

Drogterapeut

Kvalifikationskrav: Relevant grundutbildning på högskolenivå för arbetsuppgifterna samt dokumenterad utbildad drogterapeut. Erfarenhet från arbete med målgruppen spel och substansberoende men också målgruppen offer och förövare gällande våld i nära relationer.

Arbetsuppgifter: Motivationsarbete med enskilda men också i grupp. Behandlingsarbete utifrån spelberoende och substansberoende. Urinprovstagningar. Tillsammans med familjeterapeuten leda olika stödgrupper såsom barn i missbruksmiljö, föräldrastöd. Stödet skall ges både som service men även som beslutade insatser utifrån beslut från socialsekreterare. Utveckla och uppdatera innehåll i verksamheten genom forskning och samverkan

Familjeterapeut

Kvalifikationskrav: KBT utbildad terapeut alternativt vidareutbildning i familjeterapeutiska metoder steg 1. Gedigna kunskaper i barns utveckling och anknytningsteori. Erfarenhet från arbete inom socialtjänsten.

Arbetsuppgifter: Förändringsarbete i familjer, insatser under utredningstid och efter utredning. Förebyggande samtal och gruppverksamhet utan myndighetsbeslut. Leda grupper tillsammans med drogterapeuten såsom barn i missbruksmiljö och föräldrastöd. Ingå och delta i familjecentralsarbete. Samspelsutredningar, strukturerat pedagogiskt stöd i hemmet. Utveckla och uppdatera innehåll i verksamheten genom forskning och samverkan.

Kopparberg 2020-03-30

Camilla Hofström

Enhetschef individ- och familjeomsorgen